JJ
3267

77.3267

TÜRKISCHE SPRICHWÖRTER

INS

DEUTSCHE ÜBERSETZT

VON

A. MERX

VENEDIG

ARMENISCHE DRUCKEREI

AUF DER S^{t}. LAZARUS INSEL

1877

Document Information

TÜRKISCHE SPRICHWÖRTER

TÜRKISCHE SPRICHWÖRTER

INS

DEUTSCHE ÜBERSETZT

VON

A. MERX

VENEDIG

ARMENISCHE DRUCKEREI

AUF DER St. LAZARUS INSEL

1877

Nachdruck verboten.

STAATSBIBLIOTHEK
BAMBERG

ALPHABET

	FORM		NAME
Ա	ա	ա	aip
Բ	բ	բ	pen
Գ	գ	գ	kim
Դ	դ	դ	ta
Ե	ե	ե	yetsch
Զ	զ	զ	sa
Է	է	է	e
Ը	ը	ը	yet
Թ	թ	թ	to
Ժ	ժ	ժ	g (*franz.*)
Ի	ի	ի	i
Լ	լ	լ	liun
Խ	խ	խ	ch
Ծ	ծ	ծ	dza
Կ	կ	կ	gen
Հ	հ	հ	ho
Ձ	ձ	ձ	tza
Ղ	ղ	ղ	ghad
Ճ	ճ	ճ	g (*ital.*)

	FORM		NAME
Մ	ſ	ſ	men
Յ	յ	յ	hi
Ն	ն	ն	nu
Շ	շ	շ	schah
Ո	ո	ո	wo
Չ	չ	չ	tscha
Պ	պ	պ	be
Ջ	ջ	ջ	tsche
Ռ	ռ	ռ	rah
Ս	ս	ս	se
Վ	վ	վ	vev
Տ	տ	տ	diun
Ր	ր	ր	re
Ց	ց	ց	zo
Ւ	ւ	ւ	hiun
Փ	փ	փ	piur
Ք	ք	ք	ke
Օ	օ	օ	o
Ֆ	ֆ	ֆ	fe

1

Էշ հագաստ՝ քեօլու հագաստ։
Ein grober Knuff gilt dem Bauern als Scherz.

2

Ումյա կիտէն փատյա կիտէր։
Wer als Vermittler eintritt, wird in Stücke gerissen.

3

Գըզընը ուէյմէյէն՝ ալզինի ուէյէր։
Wer seine Tochter nicht zur Zeit schlägt, schlägt einst seine Knie.

8

4

Տէնիզէ ախըշէն՝ էլլանա սարըլըր։
Wer in die See fällt, der greift nach der Schlange.

5

Ալանա սեվինմէք սազ մըր, ալմայանա սավուլ զուրնա սազ մըր։
Für den, der etwas bekommt, ist ein Mückensummen Musik, für den, der nichts bekommt ist Trommel und Pfeife zu wenig.

6

Տիլին՝ քեմիկի եօք, սէօյլէր։
Die Zunge hat keinen Knochen, sie spricht.

7

Շարապ քեպապ հայ հայ, հեսապ քիթապ վայ վայ։
Wein und Braten, ah, ah; addieren und quittieren oh, oh!

8

Ալչաղըգ հշհէք՝ սինմէսի գօլայ։
Ein niedriger Esel ist leicht zu reiten.

9

Ա.գ ապՀՀ՝ գարտա կիւն իչին տիր։
Das weisse Geld ist für schwarze Tage.

10

Տօղրու սէօյլէյէնին պիր այաղը էօզէնկիտէ կէրէկ։
Wer die Wahrheit sagt, der habe einen Fuss im Steigbügel.

11

Տէլիյէ հէր կիւն պայրամ։
Dem Narren ist jeder Tag Festtag. (Bairam.)

12

Գօրգան էվլատըն անասը աղլամամըշ։
Die Mutter eines feigen Sohnes hat nicht geweint.

13

Սարպ սիրքէ գաապնա զարար տըր։
Scharfer Essig ist dem Gefässe schädlich.

14

Գէօր գուշուն եուվասընը Թանրըը եա֊
փար։
Des blinden Vogels Nest baut Gott.

10

15

Գէսէմէսէյին էլի էօփ տէ անընմա գօ։
Die Hand, die nicht abzuschneiden ist, küsse.

16

Պաշըն վէրիլէն աթըն տիշինէ պաքըլմազ։
Dem geschenkten Gaul besieht man die Zänhe nicht.

17

Գէնտինտէն տիւշէն աղլամազ։
Wer von selbst fällt, der weint nicht.

18

Ա.լէմ էլէն օլան՝ տիւյուն պայրամ ոլը։
Ein öffentlicher Hochzeitszug ist ein Festtag.

19

Ճամիյէ լազըմ օլան՝ մէշիտէ հարամ ոլը։
Was für die Moschee nöthig, ist für das Bethaus verpönt.

20

Ա.չ այը օյնամազ։
Der hungrige Bär tanzt nicht.

21

Հեր գուշուն էթի եէնմէզ։
Nicht jedes Vogels Fleisch wird gegessen.

22

Սաղըր նէ քի իշիտիրսէ՝ ուչուրտուր։
Was der Taube auch hören mag, er reimt sich's zusammen.

23

Հեր շէյ ինճէլիքտէն, ինսան գալընըգտան գըրըլըր։
Jedes Ding bricht wegen seiner Feinheit, der Mensch bricht wegen seiner Grobheit.

24

Գուրտէլիքտէ ըմսայըդ չօգ օլուր։
In der Verwandtschaft wird viel geklatscht.

25

Էօլիւյիւ կիւնիւնտէ աղլարլար։
Den Todten beweint man an seinem Tage.

26

Իւրքն օյանան՝ պախճըը տըր։
Wer früh aufsteht wird reich.

27

Գաչան պալըզ պէօյիւք օլուր։
Der entwischte Fisch scheint gross.

28

Եըլ տէսէյին՝ եըլտըրըմ տըր։
Ein Jahr sagst du, ein Blitz ist es.

29

Ազ վէրէն՝ չանտան վէրիր։
Wer wenig gibt, gibt ebenso gern.

30

Ֆուգարլըլըք ալթըշըն կէօմլէք տիր։
Armuth ist ein Hemd von Feuer.

31

Կէօյտէն նէ եադմըշըքի՝ էէր գապուլ էլմէմէ-
սին։
Was vom Himmel regnet, die Erde nimmt es auf.

32

Իլ քեսէսինտէն չէօմէրթմէք։
Aus fremden Beutel freigebig sein.

33

Ակել եաշտա տէյլ՝ պաշտա տըր։

Verstand kommt nicht mit Jahren, er sitzt im Kopf.

34

Պօշ իթին ժէնզիլի եօգ։

Ein fauler Hund hat kein Absteigequartier.

35

Կէճէլէր կէսէկ տիր, քիմ տիւնիր նէլէր տօղ-ղար։

Die Nächte sind schwanger, wer weiss was sie gebären?

36

Էյէր զէման սանա ուչմազսա, սէն զէմանէ ուչ։

Schickt sich die Zeit nicht dir, schick dich der Zeit.

37

Մում քէնտինէ ըշըգ վէրմէզ։

Die Kerze gibt sich selbst kein Licht.

38

Գուշա գանատ էվէք տէյիլ տիր։

Der Flügel ist dem Vogel keine Last.

14

39

Օգուտդ պիլմէզ, կէօզիւ ութֆաէրտար-
ըդա։
Lesen kann er nicht, Obersteuereinneh-
mer will er werden.

40

Կէօնիւլսիւզ նամազ՝ կէյլէրէ անդմազ։
Gebet ohne das Herz, dringt nicht zum
Himmel.

41

Պին կէօզէ, պիր պիչ։
Tausendmal miss, einmal schneide.

42

Էօլմիւյիւնէ պաքմազ, գօզ աղաճընատան
ըստասա խոթէր։
Auf den Tod sieht er nicht, einen Sarg
von Nussholz will er haben.

43

Իւզիւմ իւզիւմէ պաքարդ՝ գարալըր։
Indem die Traube die Traube anzusehen
fortfährt, wird sie dunkel.

44

Սփ հէքէր, պէյազ հէքէր, ալը տամարը ապա հէքէր:
Weisser Zucker, grauer Zucker, ein Stück davon ist für das Wasser Zucker.

45

Ոյունա կիրէն՝ ոյնայաձապ:
Wer ins Spiel eintritt muss spielen.

46

Ֆիմինէ հայ հայ, քիմինէ վայ վայ:
Für den einen Ei! Ei! für den andern Wei! Wei!

47

Է՛ ֆէլէկ ֆէլէկ քիմինէ գավուն եէտիրիր-սին, քիմինէ քէլէկ:
O Himmel, o Himmel, dem einen gibst du reichlich reife Melonen, dem andern unreife.

48

Վապրիթարզ հօթէն հօրոզուն պոյնուննու քեսէրլէր:
Dem Hahne, der zur Unzeit kräht, schneidet man den Hals ab.

49

Էքեապուր կեօզիւ փէրաէլի օլուր։
Das Auge der grossen Herren ist verschleiert.

50

Ինսան մօլտուղունա պագմազ, մօյտուղունա պագար։
Nicht darauf schaut der Mensch, wo er geboren ist, sondern wo er genug hat.

51

Ադըուրդան խասդի՝ ալլահ մըր։
Gott ist der Feind des Stolzen.

52

Իշթահ սէոկյին՝ տիշ ալթընաա մըր։
Der Appetit sitzt unter den Zähnen.

53

Եա սիլա, եա Փարմագ գաիբու։
Entweder in der Heimath, oder im Gefängniss, (nur nicht verbannt).

54

Իյնե իլէ գույու գազմագ։
Mit der Nadel den Brunnen graben.

55

Եաղմուրտան գաչար ևքէն, ուղուչա բաշե հէլաևք:

Dem Regen entfliehend kamen wir zum Hagel zurecht.

56

Տէվէտէն պէօյիւք ֆիլ վար:

Über dem Kamel ist immer noch ein Elephant.

57

Արապա գըրըլտըգտան սօնդրա՝ եօլ կէօսթէրէն չօք օլուր:

Ist der Wagen gebrochen, so gibt es viele Wegweiser.

58

Ինսան ումմուդունու եէմէզ, պուլդուդունու եէր:

Nicht was er hofft isst der Mensch, sondern was er erlangt.

59

Աչը փուճլիճանա գըրմազը չալմազ:

Die bittere Gurke trifft der Frost nicht.

60

Զէբիշմիշնուն պիճիշմիշ։
Bevor es nicht hervorkommt, ist es nicht gewachsen.

61

Գիտին խոթէսի՝ նէի կէօզ։
Der Wunsch des Blinden sind zwei Augen.

62

Կիւն՝ սօղուշտուման պէլլի տիր։
Wie der Tag ist, weiss man, wenn er anfängt.

63

Սէնի համամճը էտէն՝ պէնի տէ ջիւհան-
ճը էտէր։
Dich macht er zum Badeigenthümer, mich zum Badeofenheizer.

64

Հէր էիչէյին պիրէր գօգուսու օլուր։
Jede Blume hat ihren eignen Duft.

65

Հէր խօրօզ քհնաի էօփլիւյիւնաւ էօմէր։
Jeder Hahn kräht in seinem eignen Gebüsch.

66

Գարընտաշը գարընտաշ եարատան՝ քէսէլի այրը հեթմիշ։
Der dem Bruder den Bruder geschaffen, hat ihren Geldbeutel gesondert gemacht.

67

Չիֆէթ օլսուն, մուֆէթ օլսուն։
Sei's auch Pech, nur sei's umsonst.

68

Իքի էլ՝ պիր պաշ իչին տիր։
Zwei Hände sind wegen eines Kopfes.

69

Ասթան տիւշիւսէ՝ էշէյէ պինմէ։
Bist du wom Pferde gefallen; so reite nicht auf einem Esel.

70

Գաշ եախաղքէն՝ կէօզ էզգարմա։
Wenn du die Augenbraue schmückst, reiss das Auge nicht aus.

71

Ուման ուէյէնէ գըլըճ օլմազ։
Wer Pardon ruft, dem thut das Schwert nichts.

72

Մալ ջանուան ուըր։
Vermögen ist höher als Leben.

73

Զէքաուրկէյ կէօրուէմ, խարէնաուիմ. իչէնէ կիրուիմ՝ իյրէնաուիմ։
Das Äussere (der Galeere) habe ich gesehn und mich erschreckt, hinein bin ich gekommen und habe sie verabscheut.

74

Ֆըրսաթը էլդէն գաչըրմա։
Eine Gelegenheit lass nicht aus der Hand gehen.

75

Եէյհն ալլմէզ, ոօղտայան ալլիր։
Wer isst weiss nicht, wer schneidet weiss was drauf geht.

76

Գուրտ թիւյիւնիւ ոէյինէր, խույունու ոէյիշմէզ։
Der Wolf ändert sein Fell, nicht seine Natur.

77

Մարիֆէթ ոէոսէյին՝ էֆօֆ ալթընտա տըր։
Die Kunst steckt oft unter einem Hälmchen.

78

Տէնիզի կէօրմէտէն պաճաղընը սըղամա։
Bevor du das Meer siehst streife dir die Schenkel nicht auf.

79

Ֆուգարէյէ խըյար վէրմիշլէր, էյրի տիր ոէյհոմէմիշ։
Man schenckte dem Armen eine Gurke; sie ist krumm sprach er und fand sie nicht schön.

80

Սինէք նէ տէր, լաքին ատամըն միտէնի պուշանուլըր:

Was ist eine Fliege, — und doch dreht sie des Menschen Magen um.

81

Սէյլէյինէ պագմա, սէյլէտէնէ պագ:

Schaue nicht auf den Redner, schaue auf das, was ihn sprechen macht.

82

Տաղ ասաղա քիւսմիւշ, ասաղն խասէրի էօգ:

Der Berg schimpft den Berg, der Berg merkt nichts davon.

83

Էկէր փարան վար ըսա, ագըլը սըն. էկէր փարան էօղրուսա, ահմագ սըն:

Hast du Geld, bist du klug; hast du keins, bist du ein Narr.

84

Կէօմլէքսիզին կէօյնէնտէն կիւնտէ օն արշըն պէզ կէրէր:

Ohne Hemd geht er von Tag zu Tage an zehn Ellen Leinwand vorbei.

85

Սուֆրատան սօնղրա էապըլան մէքթուպ՝
ճէհէննէմէհ օղուննուբ:
Ein Brief nach Tische geschrieben, wird in der Hölle gelesen.

86

Արնաուտա կիսի քիթապըդ:
Wie ein Arnaute ohne Buch.

87

Էլլէկին կօմրիւ լաղ լաղ ըլան կէչէր:
Das Leben des Leklek (des Storchs) vergeht mit Laklak schreien.

88

Գազան գազանա՝ սիկին գարա ըլըր սէմիշ:
Der Kessel sprach zum Kessel: Dein Hinterer ist schwarz.

89

Գումպարա օլսուն՝ իչէրսէ վաթըլասըն:
Ist's eine Sparbüchse, so bricht sie inwendig.

90

Ամենը քես քի՝ ակը ուչկելիմ։
Ist Jemand hinter mir, so bin ich nicht einer allein.

91

Պէն ալինէր էքէն՝ էիւք ոչ վէրաիլէր կէօ-
թիւր ուէի։
Während ich ritt, bepackten sie mein Pferd und sagten: Bring es hin!

92

Թիլքինին կիսուչկի՝ քիւրքճիւ ուիւք-
քեանը։
Der Fuchs kommt schliesslich zum Pelzhändler.

93

Միսաֆիր միսաֆիրի խաթըմէզ, կվ սահա-
պը տէյ պերթնի։
Der Gast mag den nachkommenden Gast nicht, der Hausherr verwünscht sie beide.

94

Կերէք ապուռ, կերէք ուխտի փապա ելէք պիճէր հեր իշ։

Sei es Mönch, sei es Derwisch, mit Geld kommt jedes Ding zum Schluss.

95

Էր սըր, ուրշման գայրէմի։

Eine Schande ist's, so wünscht's der Feind.

96

Զուհայը կեյմէմիշիմ ամմա, քէնարընը թաթըմմըշըմ։

Ich habe kein Kleid an, aber ich hänge an fremder Schleppe.

97

Տէվե պուչնուզ արամայա կիթմիշ՝ դուլաղընը գայպ էթմիշ։

Das Kamel gieng aus Hörner zu suchen und verlor seine Ohren.

98

Տիւքքեանճընըն պիր այաղը դըրըգ կերէք։

Ein Kramladenbesîtzer muss einen Fuss lahm haben.

99

Տաս գայլս գտակտ, տիշխան ոչտաս:
Der Freund blickt auf den Kopf, der Feind auf den Fuss.

100

Գայլէդ գլուխդան գօշտա:
Der Fisch stinkt zuerst am Kopfe.

101

Հիւանտը գոլտակ էրտան:
Der Kranke nimmt einen Wagen.

102

Խոժէյէնին սիր եիւզիւ գարա, վէրմէյէնին նին նէի եիւզիւ:
Der Bittsteller hat ein schwarzes Gesicht (eine Schande) der Abweisende hat zwei.

103

Ընտեզան էրգընը սաթըն ալ:
Erkaufe Achtung vor dem Achtungslosen.

104

Փարայը վերէն սիւսիւյիւ էալար։
Wer's bezahlt spielt die Flöte. (erlangt sein Vergnügen).

105

Գէօր քէօրէ չըրթ ասմիշ։
Der Blinde schilt den Blinden.

106

Սաքալըմ թուրթուշմուշ, էուսպուղումու եապայըմ ասէր։
Mein Bart brennt; — ich zünde dran meine Pfeife an, sagt jener.

107

Հէր հօխումա ալի՛ր հօխ։
Eine Liebe für jede Liebe. (Eine Liebe ist der andern werth).

108

Տէյիրմէն ևէի թաշտան, մուհապպէթ ևէի պաշտան։
Zur Mühle gehören zwei Steine, zur Liebe zwei Herzen.

109

Ախոյէսէն սէօզ օլուր, սէօյէմէսէն սէրտ օլուր։

Redest du, so gibt es Streit, redest du nicht, so drückt es dich.

110

Զօր ըլան կիւզէլլիք օլմազ։

Gewalt brauchen ist keine Schönheit.

111

Եէլէկէնի սուսուս սըլը։

Das Segel ist im Wasser.

112

Հաստայա սէօյլէք մի սօրտրըլըն։

Du fragst den Kranken, ob er ein Bett will.

113

Հաքիմ իլէն հէքիմսէն Թանրըը գուրթա-ր։

Gott befreie uns vom Hâkim mitsammt dem Hêkim (Richter und Arzt).

114

Սուրբ ապրուստ ոչ-անմաղ:
Er berührt weder Wasser noch Seife.

115

Կէչէն եանկընտան վէրանէի վար:
Von der vergangnen Feuersbrunst stammt die Verwüstung.

116

Հէր քէս քենոի էմեակինի պուլուր:
Jeder findet, was er selbst gemacht hat.
(ist seines Glückes Schmid).

117

Հէր նէ էքէրսէն՝ ծնու պիչէրսին:
Alles was du säest, das erntest du.

118

Հէր գոյունու քենոի պաչաղընան տար-
լար:
Jeden Hammel hängt man an seinen eignen Beinen auf.

119

Ա.տամ ոէյիլ, համամ գուապէսի. հէր նէ ոէսէն՝ օ սէսի չըփարըր:

Ein Mensch ist er nicht sondern ein Badstubengewölbe; alles was du sagst, dessen hallt er wieder.

120

Տէրսի սեօյլէյէն օմուր:

Wer Schmerz leidet wird mittheilend gesprächig.

121

Փապուճուն տանա աթարըլար:

Selbst seinen Pantoffel haben sie auf das Dach geworfen.

122

Գիմ եուհառա, քիմ թարթառը, սէօհպէթը քիմէ եարտառը:

Wer hat gehauen gearbeitet, wer hat gekämmt, und wem hat das Compagniegeschäft genutzt? D. h. Einer hat durch die Mühen des andern gewonnen ohne zu arbeiten.

123

Թօգ՝ ածէն հալինաէն նէ՞ ատնար։
Was weiss der Satte von des Hungrigen Gefühl?

124

Ոռմուզ էթին չօրպասը ատոսէզ օլար։
Suppe von billigem Fleisch ist geschmacklos.

125

Էքմէյի էքմէքճիտէն, էթի գասապտան։
Brot vom Bäcker, vom Metzger Fleisch!

126

Խըմըզ ըլան պուրունուզ, ալէի ալէյին-
տէն ուղուրսուզ։
Wenn einer durch die Nase spricht, und ein andrer keine hat, da ist eins schlimmer als das andre.

127

Գանձա պարտապար, մանձա պարտապար։
Der Bootshaken gemeinsam, das Essen gemeinsam.

128

Պետեն աբր, ապէշ ոչ գնյաոէ:
Giebst du auf *eine* Frage *eine* Antwort, so folgen fünf und noch mehr.

129

Սաբր ըլեան գօրուդ չարաչ օրուր, թուրթ էաֆրադը սանաոալ:
Mit Geduld wird Most Wein und das Maulbeerblatt Seidenstoff.

130

Ինչ սօղանըն թաթըլըսը, ինչ ոօնուզուն պէ-
յազը:
Welche Zwiebel wäre süss, welches Schwein wäre weiss?

131

Պիզ ոչ էըրա սաթմալա էրթըդ, այ սա
իւէք ագչամոան սօղաոու:
Wir waren eben ausgegangen Holzstücke zu kaufen, da gieng der Mond aus der ersten (Mond) Nacht hervor.

132

Պաղտատան նէմ գափմա։
Aus der Wolke nimm die Feuchtigkeit nicht fort.

133

Ջուրնա իչինտէն փէչմէք։
Aus der Klarinette kommt die Musik. (das Vorspiel).

134

Եիւզիւ գասապա սիւնկէրի էլէ սիլինմիշ։
Sein Gesicht ist mit des Metzgers Schwamm abgewischt.

135

Գէփինէք սըրըճըյըլա իշարէթ։
Ein Zeichen mit der Stange die den Laden schliesst (mit dem Zaunpfahle).

136

Էվի գաչան ակըլսըզտըր ակը։
Wer in sein eignes Haus flieht, ist ein Narr.

137

Գուշտը ականջ:
Sein Ohr ist ein Loch.

138

Տէմիրն ընտկնում ածխերում:
Man schlägt das Eisen in der Gluth.

139

Գառապա եաղ գայլըմը, քէչէյ Ջան:
Den Metzger bekümmert das Fett, die Ziege das Leben.

140

Կեավուրուն ագլը սոնդրատան կէլիր:
Des Giaur (Ungläubigen) Verstand kommt hintendrein.

141

Պաշըմը էհտիշնատէն վահսալը:
Der Schleier ist kostbarer als das Gesicht.

142

Չէնլինին կէօրնէ օլմանճա, Փուլպարէնին
ճանը էրգար։

Bevor dem Reichen der Tag Almosen zu spenden kommt, entfliegt die Seele des Armen.

143

Ազաճըգ աշըմ, գավկասըդ պաշըմ։

Wenig Nahrung, ein freier Kopf.

144

Մինարէյի չալան՝ գըլըֆընը հազըր էտէր։

Wer das Minaret beraubt, hält seinen Sack bereit.

145

Փէսի նէ քի, պուտուտ նէ օլսուն։

So gross die Katze, so gross ist ihre Lende.

146

Գան էյլէ, գանուն էյլէմէ։

Tödte, doch mache kein Gesetz.

147

Էյուի կէմի, ուղղում սէֆէր։
Das Schiff geht schief, der Curs geht grade.

148

Իշտէն արդմագ, ուշտէն արդար։
Durch Mühe wächst es nicht, durch den Zahn (Sparsamkeit) wächst es.

149

Տաղ տաղա գաւդուշմագ, ինսան ինսանա գաւդուշուր։
Der Berg begegnet nicht dem Berge, der Mensch begegnet dem Menschen.

150

Քէլ պաշա չիմչիր ղադրաք։
Für einen haarigen Kopf bildet der Säbel den Kamm.

151

Ումը էզգաձալընա՝ կէօզիւ էզգալըն։
Wer den Namen ausreisst (schmäht), dem reiss das Auge aus.

152

Զարմանք գան՝ տանիարտա գալմաք։

Das Blut, das Ausfliessen soll, bleibt nicht in der Ader.

153

Կեօզիւ իշեակ՝ դուլաղը քիրիշեակ։

Sein Auge ist beim Werke, sein Ohr beim Lärm.

154

Գարկայը պեօղիւմը քի՝ կեօզ էտպարմաղա լապըմ օլուր։

Wer den Raben ernährt, dem hackt er das Auge aus.

155

Բէնարընա պաք՝ պէզինէ ալ, անաընա պաք՝ գըզընը ալ։

Sieh auf den Rand und nimm das Linnen, sieh auf die Mutter und nimm die Tochter.

156

Մուֆթ սիրքէ՝ պալտան թաթը տըր։

Geschenkter Essig ist süsser als Honig.

157

Ալմա ատրը, սաթմա ատրը. գափտնատա վարըա, գօվ տըշարը:
Kauf keinen Rothkopf, verkauf keinen Rothkopf, steht er in der Thür, wirf ihn auf die Gasse.

158

Եարսիոգ ատամ՝ եարատըգ օխտոգ:
Der Raufbold ist nicht ohne Wunde.

159

Տօսթլուգ գանթար ըլան, ալըշկերիշ մըսգալ ըլան:
Freundschaft centnerweis, Handel in Lothen.

160

Գաղլ օրուծու պօզար:
Contract verdirbt das Spiel.

161

Գաճխախ կուրէն՝ հադըգ ըդար:
Wer ohne Vertrag hereinkommt, geht ohne Zahlung hinaus.

162

Սաղալը եօգ, սեօղիւ կէչմէկ։
Die Stimme des Bartlosen dringt nicht durch.

163

Մէր վար ըսը ապշամուան, մէր ան տիւշտիւ ապաչաուան։
Einer war gestern Abend da, ein zweiter fiel vom Dachfenster herein.

164

Գաղուլ օղունմազ տուվայա՝ ամին ուչնիլ-ջէզ։
'Zum Gebete, das nicht erhört wird, sagt man nicht Amen.

165

Էյէր էվլատըն էյի խաչ՝ մալը նէյլէրսին։
Էյէր ֆէնայըսա, կէնէ մալը նէյլէրսին։
Ist dein Sohn gerathen, was brauchst du Geld, ist er missrathen, was brauchst du Geld?

166

Ամէն ամէնայն աղբեր, սուր սանձայն:

Bitter ist gut für Bitter, Wasser für die Kolik.

167

Փէք հեռիանէն՝ ասյը ոէրլէր, եավաշ հեռիանէն՝ ասյը ոէրլէր:

Gehst du rasch, heisst es, der Renner, gehst du langsam, heisst es, der Bär.

168

Տըշարըսը էլի էապար, ինէրնի պէնի:

Äusserlich schlägt er einen Fremden, in Wahrheit mich.

169

Վուր ոէոնլէրայ՝ էօլմեօր ոէմէոնլէր այ:

Da sie Dich schlagen hiessen, geboten sie dir nicht zu tödten.

170

Սէօզ սէօզիւ աչար:

Ein Wort zieht das andre.

171

Իբի գէլէջ ատասկնաա։
Er ist zwischen zwei Schwertern.

172

Իբի այաղը մէր փապուչաա։
Zwei Füsse in einem Schuh.

173

Տէնիզաէ ալալէդ փազար օլմազ։
Im Meere ist kein Fischmarkt.

174

Հէր քէս քէնաի չըգարընա պագար։
Ein jeder schaut auf seine Jagd.

175

Պիր էլ սէս վէրմէզ։
Eine Hand klatscht nicht.

176

Հայտան կէլէն՝ հուչա կիտէր։
In Saus gewonnen, in Braus zerronnen.

177

Ուռ պարտաղը՝ ուռ եօղունաս գըրըլըր:
Der Wasserkrug bricht auf dem Weg zum Wasser.

178

Չինկեանէ չէրկէսինաէ ըրաֆ արամա:
Suche in der Zigeunerhütte keine Blenke.

179

Լաֆ ըլան խմարկէթ գայնամազ:
Mit Schwatzen bringt man die Garküche nicht zum Kochen.

180

Ակըլ հքսնքլնյ կէօղ նուրսունաան ֆէնա ալը:
Den Verstand verlieren ist schlimmer als das Licht der Augen.

181

Ակըլը աուէմին ազզը հնուրէյինին իչինաէ ակը. աէլինին հնուրէյ ազզընըն իչինաէ ակը:
Des Weisen Mund ist in seinem Herzen, des Narren Herz in seinem Munde.

182

Ախթը կվատըն վար լաւ՝ նէյնէրսին մա-
լը։ — Ախթսըզ կվատըն վար լաւ՝ կէնէ
նէյնէրսին մալը։

Hast du einen verständigen Sohn, was soll dir Reichthum, und wieder, hast du einen unverständigen Sohn, was soll dir Reichthum?

183

Ախ կիւն ապարտըր, գարա կիւն՝ գարար-
մըր։

Der helle Tag ist lästig, der trübe Tag Erholung.

184

Ախ պապայա քար մաշըն օլմազ։

Man wirft keinen Stein nach dem Geier. (Die Ak-baba, weisser Vater, genannte Geierart wird ihres hohen Alters wegen von den Moslimen verehrt).

185

Ախըլսըզ մօմէտան խէյ՝ ախըլլը մէ-
շէնէն էյի մէր։

Ein kluger Feind ist besser als ein dummer Freund.

186

Սկզբ նէկ պաշտա պիր նէկ • Ֆիքր նէկ տանըշ
թէֆթիշէ , փիւշման օլմազըն էվթահիյին
նէկ։

Beginne ein Werk mit Verstand, mit Überlegung befrage die Vernunft, dann bereuest du das gethane Werk nicht.

187

Ազ եէյին՝ չօգ եէր • չօգ եէյին՝ ազ եէր։

Wer wenig isst, isst viel, wer viel isst, isst wenig.

188

Ազա գանաահաթ էթ քի՝ չօղը պուլասըն։

Sei mit wenig zufrieden, damit du viel erlangst.

189

Ազիզ իլիմ՝ եումուշագ մէօշէքտէ եաթմազ։

Die edle Wissenschaft liegt nicht auf dem weichen Bette.

190

Աբելները մեզաթա վերմիշէր· հէր քէշ քէնտի ապլընա պէյէնմիշ:

Man brachte die Geister auf die Auction, ein jeder fand seinen Geist am Passendsten.

191

Ափլընը էվտէ պրտգան՝ գալաբալըքտա ֆէքսինն գայալ էտէր:

Wer den Kopf zu Hause lässt, verliert im Gedränge seine Kappe.

192

Ազ թամահ՝ էօք զիան կէթիրիր:

Ein wenig Habsucht bringt grossen Schaden.

193

Ազ սաոաքա՝ էօք գաշայը ոէֆ էտէր:

Ein kleines Almosen macht ein grosses Gericht (das Weltgericht) quitt.

194

Սակ վերէն՝ չատուան վերէր • էօգ վերէն՝ մեծատուան վերէր:

Wer wenig gibt, gibt von Herzen, wer viel gibt, gibt von seinem Überfluss.

195

Սգիտը սիրէկէն՝ էօղուշտու հիչ սիրէգ:

Wer das Wenige nicht weiss, weiss das Viele gewiss nicht.

196

Ախա սինէր՝ Աղլահը ունուտուր • աշտուան էնէր՝ աշը ունուտուր:

Aufs Pferd steigt er, Gott vergisst er; vom Pferd steigt er, das Pferd vergisst er.

197

Ախալար զհնահհաշը՝ հվաստա մհրաս գալեր:

Der Väter Gewerbe bleibt der Söhne Erbe.

198

Ա.թէչ ալթունու ատէնէր, ալթունաա չէ-
ցաալճէչէլլէ:

Das Feuer erprobt das Gold, das Gold den Richter.

199

Ա.թէչ իլէ փամըղուդ միր էերտէ օլմազ:

Feuer und Baumwolle verträgt sich nicht an einem Ort.

200

Ա.լթուն միր սարը ճօփրագ մըր՝ մէլի էօգ• լաքին նէրտէ քի ալթուն մէլէ չը-
գար՝ գուսուր մէլէր սուս օլուրլէր:

Gold ist eine gelbe Erde und hat keine Zunge, doch wo das Gold die Zunge schweigen heisst, da werden alle Zungen still.

201

Ալլահ ինսանը եարաթտըղընտա, գըսմէ-
թինի տէ պէրապէր վէրմիշ տիր:

Da Allah den Menschen schuf, hat er auch jedem sein Geschick verliehen.

202

Ալլահ զօրքանու հապիմիլէ հէքիմէ տիւ-
զիւրմէսին:

Allah lasse seinen Knecht nicht in die Hände des Richters und Arztes fallen.

203

Ալէմին կէչմիսի քէօփրիսունէն սէն ալ կէչ:

Die Brücke die alle Welt überschreitet, überschreite auch du.

204

Ալթուն՝ ինսանը էրիտիր. ինսան տա ալ-
թունու:

Das Gold schmilzt den Menschen, der Mensch dann das Gold.

205

Ալլահ պիր ատէմին տաղընա կէօրէ գար
վէրիր:

Allah sieht den Berg eines Mannes, und nach dessen Maass gibt er den Schnee.

206

Ալլահ մեր գռներս գոցեց՝ մեզի մի ուրիշ դուռ բացավ:

Schliesst Gott eine Thür, so öffnet er eine andre.

207

Ալլահ պիր տառմը երբ արաս՝ նվեհ ապը-նը, ծնկրա մալը-նը, ծնկրա Հանը-նը ա-լեր:

Wenn Gott den Menschen verdirbt, so nimmt er zuerst seinen Verstand, dann sein Hab'und Gut, dann das Le-ben.

208

Ալլահ ոզլուլըգ ելէ ակրասէր տիր:

Gott ist mit dem graden Sinn.

209

Ալլահըն եափտըղընը քիմսէ ոզգամազ, երգտըղընը սա քիմսէ տիւղէմէզ:

Was Allah gebaut reisst Niemand ein, was Allah zerschlug stellt Niemand auf.

210

Ա.Լմա զաւլումին ախինե, կէօյտէն էնաւլուլը չահինե։

Bring den Seufzer des Vergewaltigten nicht über dich, er zieht den Königsfalken vom Himmel herunter.

211

Ա.Տեամէ ասեամէ, պիւլպիւլ էօթէր գաֆէամէ։

Allmälig singt die Nachtigal auch im Bauer.

212

Ա.Հճէն վար խէ՝ հէր քէշ սէնին գուլուն ըլըր, ահճէն էօղլ խէ՝ սօգաք սէնին էօլնաըլը։

Hast du Geld, dient dir alle Welt; hast du keins, ist die Gasse deine Strasse.

213

Ա.Լամէյան չօճուղա սիւտ վէրմէզլէր։

Das Kind, das nicht weint, bekommt keine Milch.

214

Ա. Հլամա քի ամէնաձաղ օլմայասըն։
Bedaure nicht, damit du nicht bedauert wirst.

215

Ա. Ձիւքիւր կշէկ՝ ալճաման եիւրիւք օլուր։
Der hungrige Esel ist flinker als ein Pferd.

216

Ա. Ձը սէօզ աձը եիւրէքմաէն կէլիր։
Ein bittres Wort kommt aus bitterem Herzen.

217

Ա. Էն դարնը ոչար, կէօզիւ ոչմազ։
Des Hungrigen Bauch wird voll, sein Auge wird nicht voll.

218

Ա. Առամ օլանա մին նասիհէթ, Ճուանմա մին նասիհէթ։
Für den Menschen ein Rath, tausend für den Aussatz.

219

Մարդ մարդի կարիք է:
Der Mensch ist dem Menschen nöthig.

220

Մարդ մարդի կարիքը ավելցնել է, մարդ մարդի կարիքը պակասեցնել է:
Einer macht den Raben zur Nachtigal, einer die Nachtigal zum Raben.

221

Գանը գան էլի է հեռանալիս, գանը սուր էլի է հեռանալիս:
Mit Blut wäscht man das Blut nicht ab, mit Wasser wäscht man Blut ab.

222

Գարանլուգուա օրուն գլուխն, ծայրա վրա- րուր պալտասըն է:
Wer im Dunkeln Holz hakt, schlägt das Beil gegen den Stein.

223

Գարա խապէր չափուք հէռինէր:
Schlechte Nachrichten kommen rasch an.

224

Գայլը վայ քի ոչխարնըը կիւղ խոէր։
Es gibt Frauen, die aus ihren Männern Rosen machen.

225

Գարանըգտա նէ ակըլի։
Was weiss man in der Dunkelheit.

226

Փիւնիք գարընճանըն գարա թաշ իւզէրին-
ա էկըմնինն կէօրիւր տայպ։
Die kleine Ameise, die auf einem schwarzen Steine kriecht, sieht Gott.

227

Գայը կնանըն չէյթանը տըր։
Das Weib ist des Mannes Satan.

228

Գարտաշընա սըրընը աչմա, կիւն օլուր քի
ուիշմանն օլա։
Dein Geheimniss eröffne auch deinem Bruder nicht, es kommt ein Tag, dass er dein Feind ist.

229

Գարփուզ քհամե ելէ ւրէք ասլուամազ՝ էհ-
մէլի:

Vom Schneiden der Wassermelonen wird das Herz nicht erfrischt, man muss sie essen.

230

Գամհաաա էուամբուզ սայլամազ:

Beim Crawall wird ein Faustschlag nicht gerechnet.

231

Գըրդ չէվիլի կէօրմէյինճէ թաշ ատմամ:

Wenn ich nicht vierzig Nüsse sehe, werfe ich keinen Stein.

232

Գըլաւուզուն գարկա օլուրսա, ատա էրգ-
մազ պուրնուն պօգսան:

Ist der Rabe dein Führer, so kommt deine Nase nimmer aus dem Kothe.

233

Գլուխ եւլ եաղմուր եաղսա, սու կէչէր մի թաչ մերմերտէն:

Regnet der Regen auch vierzig Jahr, dringt dann das Wasser durch den Marmorstein?

234

Գուշ վար էթի ուէնիր, գուշ վար էթ ուէ- տիրիլէր:

Es gibt Vögel deren Fleisch gegessen wird, es gibt Vögel denen man Fleisch zu essen gibt.

235

Գուշ էլտէն ուչտու, սոն փիւշմանլըք ա- ձէ էթմէզ:

Der Vogel flog aus der Hand, da nutzt nichts mehr der Seufzer der Reue.

236

Գուշ պիր տալա տայմա գօնմազ:

Der Vogel sitzt nicht immer auf *einem* Zweig.

237

Գուռտ-բտուռ ասած արտյան՝ ասած մըզ գա-
լը:

Wer einen Freund sucht ohne Fehler,
bleibt ohne Freund.

238

Գուրտ ադաման հեմիշ ումիտ:

Das heisst: Von einem dürren Baume
Frucht hoffen.

239

Գաւրտալուլն հօլմէսի գօյուն լուրա սաղըգ
ուլը:

Der Wölfe Tod ist für die Schafe Leben.

240

Գօյ վէր սէրհօշու՝ քէնաի պաշընա էլդուլ.
սըն:

Lass den Betrunknen los, mag er am eig-
nen Kopfe verletzt werden.

241

Գօրգապ պազիրկեան՝ նէ քեար էտէր նէ զարար:

Ein ängstlicher Kaufmann macht keinen Gewinn und keinen Schaden.

242

Գօրգուլու ուլուշ կէօրմէյէն իսէ, ույանըգ տուրմասը էյի ուիր:

Besser ist es wach zu bleiben, als schreckhafte Träume sehen.

243

Եաթան էլանըն գույրուղունա պասմա:

Tritt nicht auf den Schwanz der ruhenden Schlange.

244

Եալանըն կիւմրիւկլիւ օլսա՝ եալանճը զընտանա էիրիլիր իտի:

Wenn die Lüge ein Zollamt wäre, so würde der Lügner im Gefängniss verfaulen.

245

Եւ ատանձինն էվի Հանմէշ՝ քիմսէ խնամա-
մըշ:

Des Lügners Haus war verbrannt, Niemand hat es geglaubt.

246

Եարմուրտու կիւնտէ ջանլուպէյտա սու վէրմէն ջօք օլուր:

An einem Regentage, wie viele spenden da den Hühnern Wasser!

247

Եայանըք ամըլտան էյի տիր տէլիէտէ՝ խնամմա:

Sagt man, zu Fuss gehn sei besser als Reiten, so glaub'es nicht.

248

Եավրու գուշուն եուվասընը եափան Ա-
լահ տըր:

Der dem eben dem Ei entschlüpften Vöglein das Nest macht, ist Gott.

249

Եթէ միայն հաց լինի, մի՛ ասիր՝ ի՞նչ կայ։
Ist nur Speise da, sage nicht: Was ist es?

250

Եարաները իւղ է ածում նրա վէրքի վրայ։
Er streut Salz und Pfeffer auf seine Wunde.

251

Եարարա եաֆու, եարամազա գաֆու։
Ist es dir nützlich, so nimm's in's Haus, wenn nicht, so wirf's zur Thür hinaus.

252

Եարկնի գազան նախ ակօշնդի ծաւալաք էյի ախը։
Das Huhn von heute ist besser als die Gans von morgen.

253

Եաչընըզ ալը էլ հօղմէզ։
Eine einzelne Hand gibt keinen Ton.

254

Մարդը սև հող է անում կանաչ տերևից։

Der Mensch macht schwarze Erde aus dem grünen Blatte.

255

Պատն ականջներ ունի, քամին ձայն ունի։

Die Wand hat Ohren, der Wind hat eine Stimme.

256

Եթե երկիր ունի վեր, ունի և վար։

Hat die Erde ein Oben, so hat sie auch ein Unten.

257

Կամենում ես նոր հիմք դնել կործանված աշխարհի համար։

Willst du für eine zerstörte Welt einen neuen Grund legen?

258

Ընդմա ախէրին էվինն, էզդատլար սէնին էվինէ:

Zerstöre nicht eines Andern Haus, sonst zerstört man dein Haus.

259

Ընդա օխսայան՝ կիտնուէ օրուբ:

Was im Jahre nicht kommt, das kommt in einem Tage.

260

Ընդրվըչը գուշուն էօմրիւ դրսա օրուբ:

Raubvögel leben nicht lange.

261

Ընէզսէն էդրսաբ օլան, կէօնիւլսէն սահի էդրսաբ օլուբ:

Wer fern ist vom Auge ist fern vom Herzen. (Aus den Augen aus dem Sinn).

262

Ընէրէքսէն էնէրէյէ էօլ վար:

Vom Herzen zum Herzen gibt es einen Weg.

263

Եւ զիւր ոսկի, գալոկ խայըն առէմանէն
Ալլահ սադլասըն։
Vor dem Menschen mit Freundesgesicht
und Verrätherherzen bewahre uns Gott.

264

Ըսիւզիւմիւ եէ ոճ պաղընը սորմա։
Iss die Traube, frag nicht nach dem Weinberg.

265

Ըսիրիւճիյիլէ եօլ թիւքէնիր։
Mit dem Gehen kommt der Weg zu Ende.

266

Ըսիրիւք ալ՝ քէնտի եէմինի արթըրըր։
Ein muthiges Ross mehrt sein Futter selbst.

267

Եումուրթայը նէրտէ եումուրթլատըն ը-
սա, էէմի ոճ օրսոս էէ։
Wo du dein Ei gelegt hast, da friss auch dein Futter.

268

Զարտ՝ քեարկն օրճաղը տըր։
Verlust ist des Gewinnes Genosse.

269

Զհնահամ՝ ասկնեկ էհօրի աչքընտա տըր, ասկմէյհնէկ տաղ աչքընտա տըր։
Für den Kundigen steckt die Kunst unter einem Hälmchen, für den Unkundigen unter einem Berge.

270

Զհնկին ախչէր գաղա տըր ասէլէր. Ֆոչքարկ ախչէր՝ ակրհօշ տըր ասէլէր։
Fällt ein Reicher, heisst's ein Unfall, fällt ein Armer, heisst's er ist betrunken.

271

Զհնկին ապատաղնը ատաղան աշէրէր. գիւղտա՝ ախչէր օվատա շաշէրէր։
Der Reiche lenkt seinen Wagen vom Berge herunter, der Arme verirrt sich auf ebenem Felde.

272

Հընկնին մալ վերէն՝ ասնիլէ սու աէօքէր։
Dem Reichen Geld schenken heisst Wasser in's Meer giessen.

273

Ձեւեւըտալիք զհնգինլիքտէն էյի ոլը սէըհէրտէ ինանմա։
Sagt man dir, Armuth sei besser als Reichthum, so glaube es nicht.

274

Էլ ուէյն ալլայան՝ կէօզիւդ գալըր։
Wer über das weint, das ihn nichts angeht, der wird blind.

275

Էլ ուէյն գուդու գալըյան՝ քէնտի սիւէյլ ուէյնէ։
Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein.

276

Էլ ուխսնէյէն գուշուդա կիրէն, եալըզ էօլսա գալըր։

Wer mit dem Seile eines Andern in den Brunnen steigt, bleibt auf halbem Wege hängen.

277

Եկեր քեզնոյ Թանըմագ նսեմէրսեն, ահպա-
ղըն քիմ ուր ուէյն սուալ էյլէ:
Willst du Jemand kennen, frage: Wer sind deine Freunde.

278

Էյիլիք գաորնին անլմէզսեն, այրն քէօ-
թիւլիւք էթմէ:
Vermagst du nicht des Guten Werth zu schätzen, so thue wenigstens nichts Böses.

279

Էի հօրս՝ չէքիճիէն գօրգմազ:
Ein guter Ambos fürchtet den Hammer nicht.

280

Էյի շարապ վէ տիլբէր գադըն՝ Թաթլը գէ-
հիրէ պէնզէրլէր:
Ein guter Wein und ein reizendes Weib gleichen einem süssen Gifte.

281

Եվատը օլմայանըն ավը տէրտի վար • Եվատը օլանըն ավն տէրտի:
Hat man keine Kinder, so ist es ein Schmerz, hat man Kinder so sind es tausend.

282

Եքմէյին էօղ ըսա՝ սուլթան կիպի կէչինմէ:
Hast du kein Brot, so lebe nicht wie ein Sultan.

283

Էօլմիւշ գոյուն գուրտտան գօրկմազ:
Das todte Schaf fürchtet den Wolf nicht.

284

Էօլիւմիւն էօթէյի գէօյ էօք էա:
Jenseits des Todes gibt es kein Dorf.

285

Էօյիտա ագըլընըն ուստասը տըր • Թէհլիքէյ տէլինին ուսթասը տըր:
Rath ist des Verständigen Meister, Verlust der des Narren.

286

Խօթսիւզի էքմէք վէրմէ եօք. Խոյիւս վէրմէ չօք։

Keiner gibt der Waise Brot, doch viele guten Rath.

287

Խօթսիւզէ սէմիշլէր՝ նիչին աղլարսըն. Կիւլ-սիւլիւմ վա՛ր մը սէմիշ։

Man sprach zur Waise: Warum weinst du? Die Waise sprach, Was sollt'ich lachen?

288

Ղարդան քէօփէկ սիչմէն կէօսթէրմէզ։

Der bissige Hund zeigt seine Zähne nicht.

289

Թամահքեար սահմ ալթընդա գանըլա Ճան սըր։

Für den Geizigen ist das Gold Blut und Seele.

290

Թաթլը սիլ եըլանը սէլնթաէն չըգարըր։

68

Das gute Wort bringt die Schlange aus der Höhle.

291

Թամահքեաղըն հեր մասլահաթը նիզայըլա պիթէր։

Alle Geschäfte des Geizigen enden mit Zank.

292

Թէմպէլ ատամ տիլսիզ օլուր. ույանըդ ատամ սայըր օլուր։

Der Faulpelz ist ein Schwätzer, der Aufgeweckte aber taub.

293

Թութունն էյմէք՝ պիր քէօթու արքատաշ-ման էյի մուր։

Besser Tabak rauchen als ein schlechter Freund.

294

Թութունի էօք՝ քէպապը ազ։

Bei viel Tabak ist wenig Braten.

295

Թօքրուն Եանընտաս ածըղընը ալէյան էթմէ։
Sprich von deinem Hunger nicht bei dem Satten.

296

Թօխուղուճնաան վիյաակ սուա կիրմէ։
Gehe nicht über die Knöchel in's Wasser.

297

Իհտըմ օլմայանը ալան, իհտըմ օլանը սա-
Թար։
Wer das Unnöthige kauft, schlägt auch das Nöthige los.

298

Իյնէ իլէ գուիու գազըլմազ։
Mit der Nadel gräbt man keinen Brunnen.

299

Ինսանըն ըրզը՝ գանը փահասը ոլար։
Des Mannes Ehre ist der Preis seines Blutes.

300

Ինսան՝ ինսանըն եխըշինէ ապդար. Սլաւ՝ ինսանըն եխըբէյինէ:

Der Mensch sieht des Menschen Gesicht, Gott sein Herz.

301

Ինսանըն կէօզլէրի աչըգ օլմասը փսարա էմէ, էյէր ֆիկըրի քէօր օլմասա:

Ist des Menschen Verstand trübe, so schadet es nicht, wenn auch die Augen nicht offen sind.

302

Ինսան պիր ատ իչիւն եաշար:

Der Mensch lebt allein wegen der Ehre. (des Namens).

303

Ինսանըն սօֆուլուղու, շէյթանըն մասգարասը:

Des Menschen Narrheit ist des Teufels Spott.

304

Իշխեմ՝ կէնիրսե՝ նախախոսքի սէն օլ սէօյ-
լէմէյե կէնիրսե՝ սօնունճուսու սէն օլ։

Gilt's zu hören, sei der erste, der letzte,
wenn's zu reden gilt.

305

Իշսէն՝ վէ զիյատ զահմէթսէն զէնկին օլու-
նուր։

Durch Fleiss und mehr noch Sparsamkeit wird man reich.

306

Իշիթմէյե հնանմա։

Höre zu, glaube nicht.

307

Իքի զըպլէյե թապընսա մին եօք։

Wer zwei Kibla's verehrt, ist ungläubig.

308

Իքի խօրօզ պիր էօվլիւքթէ կօճմազլըգ։

Zwei Hähne krähen nicht in einem Gebüsch.

309

Իբի տէֆա էուպատա տիւշէն՝ ատհին տէլի տիր։

Wer zweimal in das Loch fällt ist ein echter Narr.

310

Իբի իշ քէօփէյէ վէրմէ տիր. հէմ է.քմէ.ք էէր, հէմ գույրուզմանու սալար։

Zwei Dinge thut der Hund zugleich, er frisst das Brot und wedelt mit dem Schwanze.

311

Իբի կէօնիւլ միր օլուսդատան սօնկրա, սամանըդ՝ սէյրան զէֆք էէրի օլար։

Sind zwei Herzen eins geworden, so ist ihnen auch der Speicher ein Vergnügungsort.

312

Կաղըմա ծաշ ատմա, իւսթին քիրէնէր։

Wirf in die Gosse keinen Stein, sonst wirst du beschmutzt.

313

Կհնձվելեաս էօլևում, փեսվելեաս էօգտաւալ-
լուպ, չօգ միւշքիւլ տեր։

In der Jugend der Tod, im Alter die Noth, das sind sehr bittre Dinge.

314

Կէօնիւլ պիր սէօհպէթ իլէ գըրըլըր, պին սէօհպէթ իլէ էաիրըլմազ։

Ein Herz wird in einem Gespräch gebrochen und in tausend nicht geheilt.

315

Կիւզէլ կէօրտիւքտէ՝ Խիւտայէ հէմտուտ սէնա էյլէ։

Wenn du etwas Schönes siehst, sage Gott zweimal Dank.

316

Կիւզէլէ պագմագ սէվապ տըր։

Schönes zu betrachten ist ein gutes Werk.

317

Կիւլ թիքէնտիզ, մուհապէթ էնկէլմիզ օլ-
մազ։

Keine Rose ohne Dornen, keine Liebe ohne Nebenbuhler.

318

Կիտէի վէրմէյէն, կիտէլին գըյմէթին ալմէզ։

Wer die Sonne nicht gesehen, kennt auch nicht der Sonne Werth.

319

Կիւնթիւզ ույուսմա, կէճէ սու իչմէ, հէքիմ միւհթաճ օլմա։

Am Tage schlaf nicht, in der Nacht trink kein Wasser, dann brauchst du keinen Arzt.

320

Հավլայան քէօփէքտէն գօրքմա. հավլամայանան էօտիւն գօփսուն։

Den Hund, der klefft, fürchte nicht, sondern den der nicht bellt.

321

Հէր աղաճ՝ քէնտի մեյվէսինտէն թանըլըր։

Jeder Baum wird an seinen Früchten erkannt.

322

Հէր կէՀէնին պէր կիւնահւզիւ, վէ հէր գընշըն պէր եաղը օլուր։

Jeder Nacht folgt ein Tag, jedem Winter ein Sommer.

323

Հէր նէ գըտար օլսա ինսանըն չանը՝ ապը-ակէթ պիր թաշ տըր օնուն նըշանը։

Wie gross eines Menschen Stellung auch ist, schliesslich ist ein Stein sein Denkmal.

324

Հէր հէյի պիլիրիմ տէյէն՝ պիր հէյ պիլմէզ։

Wer sagt: Ich weiss Alles, der weiss gar nichts.

325

Մէյվէսիզ աղաճա թաշ ատմազլար։

Nach einem Baume ohne Früchte wirft man keinen Stein.

326

Եարտա վէ ավսա՝ իլիմսըզլըըը զօրսա էտէրլէր։

Wein und Weib machen den Weisen zum Rebellen.

327

Տարտարն էակիսի՝ ոսկուն էակիսինտէն էյի ոխը։

Alter Wein ist besser als ein alter Freund.

328

Ուզագոան տավուլըն սէսի Թաղըլը կէլիր։

Aus der Ferne ist der Ton der Trommel lieblich.

329

Ուզուն ատամ, գապա սագալ, իլկ կէօզիւ պէօյիւք՝ ահմագ օլուր։

Ein langer Mensch mit starkem Bart und grossen Augen ist dumm.

330

Զօք եէյիճի սաղլըգ օլմազ. ջօք ույու-ճանա ագըլ օլմազ. — Զօք սէօյլէյիճի սէ կէրչէք օլմազ։

Ein starker Esser ist nicht gesund, ein grosser Schläfer nicht gescheidt, ein grosser Schwätzer ist nicht wahr.

331

Զօձուք, սէրհօշ վէ տխվանէ, խէլխան տէ սէօհպէթինէ ամէլ օլմանմազ։

Was ein Kind, ein Trunkner und ein Verrückter sagen, darum kümmert man sich nicht.

332

Պարտաք խուվարլանտը, գափաղընը պուլտը։

Der Topf rollte hin, da fand er seinen Deckel.

333

Պէշ փարմաք պիր տէյիլ։

Die fünf Finger sind nicht gleich.

334

Պըչաք եարտան կէչէր, տիլ եարտան կէչմէզ։

Die Wunde vom Messer vergeht, die Wunde von der Zunge vergeht nicht.

335

Պիր քիթապըն էքի եիւզիւնիւ օգուամտը։

78

Man muss an einem Buche die beiden Seiten lesen.

336

Պիր աուամըն աաը էըգաձաղընա կէօզիւ էըգըն աահա էյի աիր։

Besser ist es eines Menschen Auge als seinen Ruf verderben.

337

Պիր նալըմըզ վար, իւչ նալ ըլան պիր էշէ յէ գալըըգ։

Ein Hufeisen ist da, es fehlen uns noch drei nebst dem Esel.

338

Պու ախընեանըն էվվէլինի ակ ախըշիւն՝ ա֊խըըընը աա։

Denk an den Anfang und an das Ende dieser Welt.

339

Սաքալ՝ պաշա գուրպան օլսուն։

Der Bart falle als Opfer für den Kopf.

340

Ստամպօլուն եանկընը՝ մալընը ալըր, հաստալըղը՝ ճանընը ալըր, գարըսը՝ առամըն ապընը ալըր:

Die Stambuler Feuersbrunst verzehrt dein Hab'und Gut, seine Krankheit raubt das Leben, seine Frauen den Verstand.

341

Սայըը փարա թէզ թիւքէնիր:

Gezähltes Geld schwindet schnell.

342

Սաչընը պէրպէր ուէքքեանընտա պրագմայըլա՝ պէրպէրին հապգը էօտէնմէզ:

Man bezahlt den Barbier nicht, wenn man die Haare in seiner Bude lässt.

343

Սապահան էրքէն գալգանըն հէր իշի ըտաա կիտէր:

Wer am Morgen früh aufsteht, dem geht Alles flink von Statten.

344

Ամէն գետը, գետնի գալըը. ամէն կետէր՝ քեսէ գալըը. ինսան կետէր՝ նամը գալըը:

Der Strom geht, sein Sand bleibt; das Geld geht, sein Beutel bleibt; der Mensch geht, sein Name bleibt.

345

Սուլան ագարընա կեմէլի:

Man muss mit dem Strome schwimmen.

346

Սորուձու օղ քի պիլմէի օլասըն:

Frage damit du weisst.

347

Վագըթ կէսէ տեր. նէյըր տօղուրուր:

Die Zeit ist schwanger, was wird sie gebären?

348

Վագըթսըզ գիւ կէյէն, պաբամը սօրմազ՝ հէյսէզ անամը սօրար:

Wer zur Unzeit in's Haus kommt fragt nicht nach meinem Vater sondern gewiss nach meiner Mutter.

349

Վերեսից շարած իշէն՝ ետի ոչՓա սէրհօշ օլուր:

Wer Wein auf Borg trinkt wird doppell trunken.

350

Վիւզարէնին կէօյնի օլունճա, ֆուգարէնին ճանը չըգար:

Bevor der Vezir angekleidet ist, sind die Armen gestorben.

351

Տիլինի զապթ էտէն՝ պաշընը գուրթարըր:

Wer seine Zunge zügelt, schützt seinen Kopf.

352

Տումանսըզ ալէՓ օլմազ:

Ohne Nebel gibt es kein Grünfutter.

353

Տամլա տամլա կէօլ օլուր:

Tropfen und Tropfen wird es ein See.

354

Գէօփէյին աղջկնը գափալը թուրթան քէ-
միք տէր:

Es ist der Knochen, der dem Hunde das Maul zuhält.

355

Գէօփէք օլալը պիր աւ էլթաւ:

Seit er Hund ist, hat er einmal ein Wild erlegt. (Gesagt von dem, der nach langem Misserfolge, einmal Glück hat.)

STAATSBIBLIOTHEK
BAMBERG

Preis 1 Frc.

SBB013400393096

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Merx, Adalbert, 1838-1909

Türkische Sprichwörter

Venedig 1877

Bamberg, Staatsbibliothek -- JJ.3267
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11714034-9